

# Тема номера: Серед книжок

РЕДАКЦІЯ VERBUM

23 ЧЕРВНЯ 2023

Шановні читачі! «Усюди шукав я спокою, і ніде не знаходив, крім як у куточку з книжкою», — писав Тома Кемпійський. І ми в редакції «Вербуму» його розуміємо. Ми читаємо книжки, спілкуємося про них, навіть трішки пишемо самі (чекайте невдовзі на анонси видавництва «Кайрос») — і вони нас заспокоюють, втішають, надихають. Про занурення у книжки, про книжкову культуру і про небезпеки, які можуть чигати на необачного читача в її глибині, ми й хочемо поговорити в цьому номері.



У першому есеї випуску Тарас Лютий говорить про захоплення ідеями і їхніми носіями, знайоме кожному книголюбові (і загалом дуже людське). Відштовхуючись від кількох сюжетів про читання, наведених у «Подорожі книжки» Ірене Вальєхо, що цього року вийшла в українському перекладі у видавництві «Лабораторія», він розмірковує про наше прагнення — ба навіть потребу — збирати тексти й почуватися частиною сплетеної з них традиції. І повсякчас перебувати з ними в діалозі, бо ж хибно було би припускати, що «зафіксований текст без активної взаємодії з ним читача хоч якось здатен урухомити ідею».

Ольга Чапля продовжує ці роздуми, придивляючись до одного конкретного випадку такого відчуття причетності, що походить із українського бароко. На початку 1680-х Іван Величковський, працівник єпархіяльної друкарні в Новгороді-Сіверському, пише панегірик своєму вчителю й покровителю Лазарю Барановичу, проводячи паралелі між його літературною працею та біблійними й античними сюжетами. Величковський бачить ці зв'язки, бо не може не бачити: вони з Барановичем і ще багатьма українськими авторами живуть у середовищі європейської культури, тож покликатися на неї для них так само природно, як дихати.

Утім, розмовляючи про книголюбство, доводиться згадувати про невеличке «але», що

особливо увиразнилося останнім часом: книжки — це чудово, але навіть найкращі з них не обов'язково роблять когось ліпшою людиною, не гарантовано заражають емпатією та добрими ідеями; а що вже казати про інші, якими цілеспрямовано користуються для маніпуляцій і поневолення. Ірина Старченко дивиться на цей другий бік медалі, препаруючи «велику культуру», носії якої зараз ордою пруть на Україну і лишають за собою руйнацію, від якої, здавалося б, століттями застерігали мистецькі твори.

Аліна Петраускайте пише про стосунки з Божим словом, із яким ми зустрічаємося насамперед у Біблії, але також у численних інтерпретаціях — літературних, візуальних, кінематографічних. Вдалі перепрочитання здатні по-новому відкрити нам біблійний текст, збагатити наше розуміння й увиразнити Божу присутність у нашій особистій історії. «Скажімо, коли бачиш життєву ситуацію Симона Петра і знаєш, що риболовля тої ночі була для нього справою збереження майна й виплати податків, які він заборгував окупанту, то зовсім інакше розумієш чудесну риболовлю та здивування Симона у відповідь на прохання Ісуса знов закинути сіті».

Попри всі інформаційні підступи, нам усе-таки щастить жити у світі, де дістати книжку (чи послухати музику, чи побачити фільм) напрочуд легко. Середньовічні ченці були б абсолютно заворожені нашими книжковими полицями чи смартфонами, у пам'ять яких можуть уміститися тисячі й тисячі текстів. Адже до поширення друкарства для появи кожної книжки були потрібні дорогі матеріали й сотні годин роботи переписувача. Тож зрозуміло, що власники ставилися до своїх книжок зі значно більшим трепетом, ніж сьгоднішні книголюби. В останньому тексті випуску Галина Глодзь розповідає про розмаїті засоби, до яких у середньовіччі вдавалися, щоб захистити книжки: скрині, ланцюги і навіть прокляття (іноді дуже розлогі й вигадливі).

**Warning:** count(): Parameter must be an array or an object that implements Countable in </home/kairosbo/verbum.com.ua/www/wp-includes/post-template.php> on line **284**